

KABINET VAN DE GEVOLMAGTIGDE MINISTER VAN SINT MAARTEN
CABINET OF THE MINISTER PLENIPOTENTIARY OF SINT MAARTEN

De vaste Commissie voor Koninkrijksrelaties van de Tweede Kamer der Staten Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum: 23 juni 2019

Betreft: Positie Sint Maarten t.b.v. Rondetafelgesprek Geschillenregeling, 29 mei 2019

Postadres:
Bezuidenhoutseweg 93 B
2594 AC Den Haag

Bezoekadres:
Bezuidenhoutseweg 95 B
2594 AC Den Haag

Contact:
T 070-215 6067
E info@kgmsxm.nl

Secretariaat
Mw. Mireya Ostiana-Wijman
E mostiana-wijman@kgmsxm.nl

Geachte leden van de vaste Commissie voor Koninkrijksrelaties,

Graag wil ik u dankzeggen voor de uitnodiging tot deelname aan het rondetafelgesprek inzake de geschillenregeling. Overeenkomstig uw verzoek doe ik u bij dezen een korte uiteenzetting van de positie van de regering van Sint Maarten toekomen. Deze zal ik gedurende het gesprek op 29 mei graag nader uiteenzetten.

In het navolgende zal ik ingaan op de volgende aspecten:

1. het belang dat de regering van Sint Maarten hecht aan een rechtvaardige geschillenregeling;
2. de verhouding tussen de parlementaire voorgeschiedenis en het wetsvoorstel dat nu voorligt;
3. welke elementen van het voorstel door de regering van Sint Maarten positief, dan wel negatief worden ingeschat.

1. Het belang van rechtvaardige geschillenregeling

Het grote verschil in schaal en omvang tussen de landen van het Koninkrijk heeft geleid tot een systeem waarin Nederland als grootste land, staatsrechtelijk altijd het laatste woord heeft in Koninkrijksaangelegenheden. Het is daarbij van belang dat de Koninkrijksregering niet buiten haar bevoegdheden treedt. Door aan te dringen op bindende geschillenbeslechting wordt niet gepoogd om 'het Statuut open te breken', of wezenlijk iets te veranderen aan de bevoegdheidsverdeling in het Koninkrijk. De regering van Sint Maarten hecht er echter wel belang aan dat, juist in een staatkundige constellatie waarin het grootste land de doorzettingsmacht heeft, een onafhankelijke instantie erop kan toezien dat de grenzen van bevoegdheden door het Koninkrijk niet overschreden worden. Dat is geen sinecure en heeft betrekking op een doel dat wij allemaal moeten nastreven, namelijk dat ieder overheidshandelen rechtmatig moet zijn. Die behoefte is na 2010 alleen nog maar toegenomen, nu het Koninkrijk ook zeggenschap heeft gekregen op terreinen die voorheen primair landsaangelegenheden waren, zoals financiën, openbaar bestuur en rechtspraak.

2. De verhouding tussen de parlementaire voorgeschiedenis en het wetsvoorstel dat nu voorligt

De Parlementen van alle landen van het Koninkrijk verdienen een compliment voor de voortrekkersrol die zij op dit punt hebben gespeeld. Dat begon al in 2010, toen dankzij een amendement van twee Arubaanse gedelegeerden en voldoende steun daarvoor in de Tweede Kamer, de Koninkrijksregering verplicht werd om een voorziening voor geschillenbeslechting te treffen. In de jaren erna bleef het IPKO het belang en de urgentie van een deugdelijke geschillenbeslechting benadrukken. Twee momenten waren daarbij van groot belang. Ten eerste mei 2015, toen het IPKO gezamenlijk drie criteria formuleerde waaraan de geschillenregeling zou moeten voldoen.¹ Vervolgens heeft de Nederlandse Tweede Kamer deze criteria als leidraad meegegeven aan de Koninkrijksregering door het aannemen van de motie-van Laar.² Deze parlementaire consensus is vanuit historisch perspectief uniek te noemen.

De regering van Sint Maarten concludeert dat het voorstel dat nu voorligt niet voldoet aan de criteria die het IPKO in consensus heeft geformuleerd en die de Tweede Kamer aan de Koninkrijksregering heeft meegegeven. Met name het feit dat de uiteindelijke besluitbevoegdheid in geschillen blijft berusten bij de RMR, is daarbij zorgwekkend. De geschillenregeling is juist cruciaal, zo erkent de motie-van Laar, voor de eerlijke en constitutioneel zuivere verhoudingen binnen het Koninkrijk. De Tweede Kamer zou zichzelf dan ook de volgende vraag moeten stellen: Wordt er bijgedragen aan de eerlijke en constitutioneel zuivere verhoudingen binnen het Koninkrijk, als de Rijksministerraad (hierna: RMR) een onafhankelijk oordeel over haar bevoegdheidsuitoefening, naast zich neer kan leggen?

3. Positieve en negatieve elementen van het voorstel

De regering van Sint Maarten ziet liever een nieuw op te richten instantie als geschillenbeslechter, maar heeft voldoende vertrouwen in de Raad van State van het Koninkrijk.

De regering van Sint Maarten waardeert het voorstel om een geschillenregeling over vijf jaar te evalueren. Daarbij is het wel van belang dat de Parlementen van de landen vooraf en in gezamenlijkheid, vastleggen hoe die evaluatie eruit zou moeten zien. Het mag geen papieren exercitie worden. Daarbij hecht Sint Maarten er waarde aan dat niet alleen situaties waarbij de geschillenregeling is doorlopen worden geëvalueerd, maar ook:

1. situaties waarin een aangebracht geschil niet voldeed aan de voorwaarden;
2. situaties waarin de voorzitter van de RMR, conform artikel 1, tweede lid, van het voorstel, het verzoek tot geschillenbeslechting afwijst.

Met name punt 2 is voor de regering van Sint Maarten een groot punt van zorg. Potentieel is dit namelijk een zwak punt in de bescherming die de geschillenregeling zou moeten bieden. Wanneer is sprake van een zwaarwegend belang? Waarom wordt niet voorzien in een spoedprocedure voor dergelijke gevallen?

Tot slot kom ik bij het belangrijkste punt van zorg van de regering van Sint Maarten, namelijk dat er in het voorstel nog steeds geen sprake is van bindende geschillenbeslechting. Ook al zou duidelijk worden vastgesteld dat een besluit niet voldoet aan het Statuut of andere regelgeving, dan nog kan de RMR dit naast zich neerleggen. Inderdaad, dit gebeurt alleen op zwaarwegende gronden, maar welke grond kan zo zwaarwegend zijn dat een oordeel over overschrijding van bevoegdheden getrotseerd moet worden?

¹ Afsprakenlijst IPKO mei 2015, Kamerstukken I/II, 33845, nr. 9

² Kamerstukken II, 34300 IV, nr. 12.

Tot slot

De Parlementen van de Caribische landen hebben al aangegeven zich niet in het huidige voorstel te kunnen vinden als daar geen aanpassingen aan worden gedaan. Het Statuut bepaalt nou eenmaal dat, behoudens gevallen waarin het Statuut zelf wordt gewijzigd, het Nederlandse Parlement het laatste woord heeft. Het voorstel dat we vandaag bespreken wijzigt weliswaar niet het Statuut, maar is voor de constitutionele verhoudingen binnen ons Koninkrijk toch zeer belangrijk. Ik verzoek u dan ook met klem om niet vast te houden aan het voorstel dat nu voorligt, maar met de landen in gesprek te gaan om te kijken hoe we kunnen komen tot een rechtvaardige geschillenregeling. De Parlementen van de vier landen hebben inzake de geschillenregeling een geschiedenis van constructieve samenwerking. Laat dat, met de finish in zicht, zo blijven.

Vriendelijke groet,

Drs. J. Wuite

De Gevolmachtigde Minister van Sint Maarten

